

FUTURE HOUSING OLDER PEOPLE PROJECT- HoOP_FOCUS

PERSPECTIVA DELS USUARIS

Rifà-Ros, Rosa^a; Sitjà-Rabert, Mercè^a;
Carrillo-Alvarez, Elena^a; Reyes-Vizacarro, Marta^a;
Vilaró-Casamitjana, Jordi^a; Fornt-Baldrich, Anna^b;
Rodríguez-Monforte, Míriam^a

^a Facultat de Ciències de la salut Blanquerna- Universitat Ramon Llull

^b Efebé

CONTINGUT

1.- Resum	3
2.- Introducció	3
3.- Objectius	5
4.- Metodologia	
4.1 Disseny, Àmbit, Subjectes d'estudi i Recollida de dades	6
4.2 Anàlisi de dades	7
4.3 Consideracions ètiques	8
5.- Resultats	
5.1 Dades sociodemogràfiques	8
5.2 Temes	8
5.2.1 Experiència sobre el model actual	9
5.2.2. Espais interiors i activitats	13
5.2.3. Ubicació i permeabilitat dels habitatges	18
5.2.4. Dispositius, serveis i materials	21
5.2.5. Sentiments per al benestar	23
5.2.6. Gestió	26
6.- Conclusions	28
7.- Bibliografia	30

1.- RESUM

Les persones grans constitueixen una proporció important de la població mundial i es preveu que en les properes dècades la tendència sigui creixent. En aquest sentit, un dels principals desafiaments amb què se segueix lluitant a les residències d'adults més grans és la millora de la qualitat de vida dels residents. És per això que l'abordatge dels problemes del model d'atenció i habitatge de la gent gran requereix enfocaments sistèmics com el que es planteja en aquest projecte en el marc del Barcelona Aging Colaboratory Living Lab-BALL. Així el propòsit que es planteja és descriure les necessitats i perspectives sobre l'habitatge per a la gent gran des de la visió dels usuaris presents i potencials i les famílies per en una segona fase co-definir un pla d'acció per consensuar, desenvolupar i aplicar una visió compartida del futur model d'habitatge i atenció per a la gent gran

Donats els objectius de la recerca es planteja enfocament qualitatiu, seguint les propostes de la fenomenologia realitzant 5 grups focals, amb 37 informants els mesos de març i abril del 2023 que van expressar la seva opinió sobre el model actual d'habitatge per a la gent gran i la seva opinió sobre com hauria de ser el futur model en relació als espais i els usos, als dispositius, materials i serveis que s'ofereixen, a la gestió d'aquests habitatges i al confort i els sentiments que han de proporcionar aquests espais.

2.- INTRODUCCIÓ

La gent gran constitueix una gran proporció de la població mundial i es preveu que en les properes dècades la tendència sigui creixent. Concretament a Espanya, el 19,2% del total de la població correspon a persones grans amb edat igual o superior a 65 anys i segons les projeccions poblacionals, aquest percentatge passaria a ser del 25,2% el 2031 i del 34,6% el 2066 (1,2).

Segons les darreres dades disponibles del Ministeri de Sanitat, més de 280.000 persones grans són usuàries dels serveis d'atenció residencial i, encara que aquests serveis inclouen diferents tipus d'allotjaments com els pisos tutelats o co-housing, el 98,8% de la gent gran en atenció residencial viu en residències geriàtriques (3,4).

Tot i que a Espanya s'han incrementat el nombre de places de residències geriàtriques en els darrers anys, comptant actualment amb 381.158 places distribuïdes en 5.457 centres (4), l'augment és insuficient en relació amb el que exigeix el creixement de la població més gran de 65 anys, provocant que l'índex de cobertura (places/població ≥ 65) sigui de 4,21. Aquesta xifra s'allunya de l'objectiu del 5% que aconsellen els organismes internacionals i deixa en evidència una manca de places en aquest tipus d'equipaments (5,6). Aquesta situació s'ha agreujat per la pandèmia de la COVID19, fet que ha ressaltat la necessitat de canvis d'organització dels serveis socials i sanitaris per a una millor dotació de mitjans i recursos en aquests centres i una reorientació en el model de la gent gran (7).

D'altra banda, un dels principals desafiaments amb què se segueix lluitant a les residències d'adults més grans és la millora de la qualitat de vida dels residents. Estudis realitzats en aquest àmbit han demostrat que les persones grans que conviuen en residències reporten una pitjor percepció de la qualitat de vida relacionada amb la salut respecte dels més grans no institucionalitzats (8); per exemple, al voltant del 40%

d'usuaris manifesten patir soledat (9) i altres factors que impacten negativament en la salut física i mental (10).

En els darrers anys s'ha instaurat el model d'Atenció Centrada en la Persona (ACP) amb un enfocament més qualitatiu, ubicant a l'eix central la persona atesa (11). El model intenta coherent amb els valors, necessitats i desitjos de la persona i l'involucra a les discussions i presa de decisions (12). Aquest model ha demostrat més satisfacció i millor adaptació al centre dels residents (13-15), així com també un impacte positiu sobre l'estrès, les rotacions de torns i la satisfacció laboral dels professionals (16). Tot i els beneficis de l'ACP, la complexitat de la seva organització, de gestió de recursos humans, materials i infraestructures comporta la dificultat de la seva implementació a molts dels centres residencials (17). En aquest sentit, l'Atenció Coordinada Centrada a la Persona (ACCP) contempla la prestació de serveis per part de diferents proveïdors d'atenció per aconseguir la reducció de l'ús innecessari dels recursos sanitaris, fent una assistència més integrada, accessible i sostenible (18).

Si ens centrem en la qualitat de vida percebuda pels usuaris de les residències geriàtriques, aquests reporten que el sentiment de pertinença a l'entorn residencial, la participació en activitats, el contacte amb altres persones i institucions de l'entorn, les relacions familiars i el manteniment de l'autonomia, la privadesa i la dignitat de la persona són els factors que alleugen i redueixen la soledat, i milloren la satisfacció i qualitat de vida (19-21). Crear una sensació de llar per als residents és un dels reptes més grans de les residències geriàtriques (22).

Tradicionalment, les residències es van dissenyar com si fossin edificis híbrids entre hotels i hospitals, espais que disten del concepte i entorn d'una llar. Per aquest motiu, des de fa uns anys s'han començat a implementar els complexos residencials de 4a generació, dissenyats com a petites unitats de convivència i basats en l'ACP. Els països nòrdics i centreeuropeus ja porten anys amb aquest model arquitectònic de 4a generació i, fins i tot Alemanya, es planteja una 5a generació de residències anomenada "projectes de districte" basat en el model familiar (4a generació) però afegint els principis de vida íntima, vida comunitària i vida pública (23,24).

Una alternativa a aquest tipus de residències són els habitatges co-housing basats en l'autopromoció i l'autogestió pels mateixos residents. Aquests continuen decidint sobre el seu entorn, compartint activitats i mantenint les relacions socials, motius pels quals s'ha demostrat un menor grau de soledat i un grau més alt de benestar, així com de salut mental i física de les persones que hi viuen (25) -27). Tanmateix, aquest tipus d'habitatges són adequats per a persones autònomes i limitades a quinze places o menys (4,28).

Tot i haver-se demostrat que l'arquitectura i el disseny dels espais contribueixen a facilitar l'adaptació, promoure l'autonomia de la persona, millorar l'estat d'ànim i millorar la qualitat de vida (29-31), a Espanya majoritàriament conviuen residències de 2a (model hospital) i 3a generació (model residència), sent un repte avançar cap a models d'habitatge per a persones grans que responguin a les noves necessitats descrites.

L'abordatge dels problemes del model d'atenció i habitatge de la gent gran són considerats complexos i continuen persistint en el temps (32,33) i la seva gestió requereix enfocaments sistèmics que aborden els diferents àmbits del sistema: salut, social, econòmic, polític, tecnològic, ambiental i de R+I (34,35). En aquest sentit, l'any

2020 el Grup Efebé¹ va iniciar amb la Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna (FCSB) una línia de treball per analitzar, cercar i oferir perspectives innovadores que poguessin donar resposta a les necessitats presents i futures dels habitatges i el seu impacte en el mode de vida de la gent gran. Atesa la complexitat de l'objectiu plantejat es va proposar la creació d'una Science Shop (SS). Les SS responen a les necessitats d'experiència i coneixement de la societat civil mitjançant la realització d'investigacions participatives basades en la comunitat (CBPR-community-based participatory research) que faciliten projectes de recerca col·laboratius i constitueixen oportunitats de trobada per generar recerca i canvi formulant, a partir de preguntes de la societat, coneixement conjuntament amb les persones i en benefici de la comunitat (36). Les SS actualment es consideren vitals per a l'abordatge de fenòmens com el canvi climàtic, l'envelliment de la població, els perills per a la salut, l'escassetat de recursos, els dubtes sobre la veracitat de la informació digital, etc. Tots aquests són assumptes urgents que requereixen un coneixement més profund i extens i participatiu per ser abordats de manera efectiva (37).

Fins ara, i en el context de la SS s'han desenvolupat, conjuntament entre Efebé i la FCSB, activitats de recerca, difusió de resultats i creació de dissenys innovadors amb la participació de professionals socio-sanitaris, professionals del disseny i l'arquitectura, d'estudiants i associacions de gent gran que han ajudat a definir la complexitat i la multidimensionalitat del fenomen.

Fruit del procés de creació de projectes de recerca col·laboratius realitzats, l'any 2022 es funda el Barcelona Aging Colaboratory Living Lab-BALL² constituït per crear un ecosistema d'innovació oberta i co-creació centrat en la persona per donar una resposta sistèmica a la necessitat d'integració de processos de recerca i innovació a la vida real de les comunitats. Les institucions que constitueixen actualment el BALL són Parc Sanitari Pere Virgili, Vall d'Hebron Recerca, Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC), ISocial Foundation, Institut de Robòtica i Informàtica Industrial-CSIC-Universitat Politècnica de Catalunya, Facultat de Ciències de la Salut Blanquerna-Universitat Ramon Llull, Qida, Universitat Oberta de Catalunya, Efebé i Universal Doctor. Dins el BALL s'integren els resultats i els treballs de desenvolupament nascuts de la SS com a eix vertebrador de l'habitatge per a la gent gran.

En el marc d'aquesta SS, el present projecte té com a objectiu, en una primera fase, descriure les necessitats i perspectives sobre l'habitatge per a la gent gran des de la visió dels usuaris presents i potencials, les famílies i els professionals que presten serveis en aquests habitatges i institucions. En una fase posterior i futura, es vol co-definir un pla d'acció que analitzi, experimenti i determini solucions per a consensuar, desenvolupar i aplicar una visió compartida del futur model d'habitatge i atenció per a la gent gran.

3.-OBJECTIUS:

1. Descriure les necessitats experimentades i les expectatives en relació a com es visualitza l'habitatge en l'etapa d'adult més gran des de la visió dels usuaris presents i les seves famílies i els usuaris potencials

¹ <https://www.grupefebe.com/es>

² <https://ballaginglab.org/>

2. Descriure com ha de ser l'habitatge per viure la gent gran des de la perspectiva dels professionals que presten serveis en habitatges i institucions on viuen/assisteixen aquestes persones grans
3. Co-definir un pla estratègic i d'acció que inclogui solucions a aplicar als habitatges per a gent gran i el seu entorn per a una resposta millor a les necessitats i expectatives dels usuaris presents i futurs i els diferents actors socials potencialment implicats
4. Consensuar una visió compartida del futur model d'habitatge i atenció per a la gent gran amb la participació d'un ampli ventall d'actors dels àmbits sanitari, social, econòmic, ambiental, polític, educatiu i tecnològic, incloent-hi els usuaris presents i futurs

4.-METODOLOGIA

Tenint en compte els objectius plantejats es planifica un projecte amb metodologia qualitativa amb triangulació de tècniques i informants que es desenvoluparà en dues fases ben diferenciades. La primera fase, que es desenvolupa en aquest projecte, pretén respondre als dos primers objectius i la segona, que es proposa per donar resposta als dos darrers, es planificarà posteriorment i es planteja mitjançant una Comunitat de Pràctica (Communities of Practice a anglès, des d'ara CoP).

4.1 Disseny, Àmbit, Subjectes d'estudi i Recollida de dades

Atès que aquesta primera fase es proposa per donar resposta als dos primers objectius plantejats que pretenen descriure com han de ser els habitatges per viure les persones grans i com s'hi volen sentir aquestes persones, es considera adequat apropar-nos a aquestes experiències i expectatives des d'un enfocament qualitatiu, seguint les propostes de la fenomenologia, que se centra en l'experiència i el significat que l'individu dona al fenomen. Es van realitzar grups focals a usuaris actuals i familiars d'usuaris, a usuaris potencials per donar resposta als dos grans temes exposats i també amb professionals que prestin serveis en institucions on viuen/assisteixen aquestes persones grans per oferir la seva perspectiva professional sobre com han de ser aquests habitatges. Es realitzà una captació de la mostra per conveniència amb informants que compleixin els criteris d'inclusió i exclusió següents:

Per als grups focals d'usuaris presents i futurs i familiars:

Criteris d'inclusió

- Ser usuaris d'algun tipus d'habitatge adaptat per a gent gran
- Ser familiars de persones que actualment viuen en algun tipus d'habitatge adaptat per a gent gran
- Ser usuaris potencials d'algun tipus d'habitatge adaptat per a gent gran en el futur (joves, adults, persones just abans de jubilar-se)
- Haver acceptat la participació i signat el consentiment informat

Criteris d'exclusió

- Tenir diagnosticat qualsevol tipus de demència en qualsevol de les fases atès que el deteriorament neurodegeneratiu que comporta afecta les capacitats cognitives de

la persona (la memòria, la comunicació i el llenguatge, el comportament i el raonament) el que dificultaria la recollida de dades

Per als grups focals de professionals:

Criteris d'inclusió

- Ser professional en actiu prestant serveis en habitatges i institucions on viuen/assisteixen aquestes persones grans
- Haver acceptat la participació i signat el consentiment informat

El reclutament de participants es va fer tenint en compte dos criteris d'homogeneïtat i heterogeneïtat per donar rigor científic, per captar la màxima diversitat de participants. Els participants potencials amb el perfil de professionals prestadors de serveis en institucions on viuen/assisteixen persones grans, han estat captats en el marc de les diverses entitats que constitueixen el Barcelona Aging Colaboratory Living Lab-BALL. Per a la captació dels informants amb el perfil d'usuaris (actuals i futurs i els seus familiars), s'ha contactat amb la presidència de la Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC) per presentar-li el projecte i sol·licitar la col·laboració amb el procés de captació de possibles informants. També varen ser captats amb la tècnica de snowball sampling (38) a partir dels informants inicials, que, prèvia signatura del consentiment informat, puguin identificar altres informants amb característiques similars a les seves.

Els grans temes abordats als grups focals sorgeixen dels resultats de les diferents activitats desenvolupades a la SS. S'ha realitzat un grup focal pilot per confirmar els grans temes i refinar les preguntes atesa la variabilitat d'informants que coincideixen a cada tipus de grups focals (recollida en l'Annex 1).

Per fer aquest estudi es van realitzar tants grups focals a usuaris i familiars i professionals fins arribar a la saturació informativa (38).

Els participants van ser informats de la pseudoanonimització de les dades obtingudes i del tractament de les dades d'acord amb la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals. Els grups focals van ser conduïts per una entrevistadora (RN, PhD) i una observadora que anotà les respostes clau i observà les reaccions i els missatges encoberts dels participants.

4.2 Anàlisi de dades

S'ha utilitzat el mètode de l'anàlisi de continguts per analitzar el material transcrit, seguint una categorització mixta, amb categories definides prèviament (que coincideixen amb els temes abordats als grups focals) ampliant amb noves categories sorgides durant el procés, utilitzant com a suport informàtic el programa Atlas-ti 22. 0.

La codificació de les transcripcions i l'assignació de les unitats de text a cada categoria d'anàlisi dels grups focals s'ha realitzat mitjançant triangulació entre dues investigadores de l'equip per garantir la fiabilitat del procés (39).

Els criteris regulatius per garantir el rigor metodològic són (COREQ)(40):

- **Credibilitat:** es presenten la descripció dels comentaris realitzats als grups perquè els informants puguin identificar-los com a propis.
- **Transferibilitat:** la descripció del context i els participants de l'estudi permetrà aplicar els seus resultats a contextos similars.

- **Consistència-Auditabilitat:** la descripció del procés permetrà replicar la investigació.
- **Coherència metodològica:** tenint en compte l'objectiu relacionat amb la primera fase d'aquesta investigació, s'opta pel paradigma qualitatiu, ja que contempla la perspectiva dels participants a la investigació i les interpretacions que ells mateixos fan de la realitat que és objecte de l'estudi.
- **Mostra:** seleccionant els participants que millor representin o tinguin coneixements sobre el tema en estudi, i s'efectuarà la recol·lecció de dades fins a assolir la saturació narrativa.
- **Recol·lecció i anàlisi d'informació concurrent:** tenint en compte la interacció dinàmica i flexible entre allò que se sap sobre el tema i allò que es vol aprofundir.
- **Pensament i desenvolupament teòric:** considerant la focalització progressiva segons altres autors que requereix una comparació constant entre la perspectiva micro i macro, i una avaluació contínua de les idees emergents.

4.3 Consideracions ètiques

Aquesta recerca ha estat aprovada pel Comitè d'Ètica de la Universitat Ramon Llull (CER URL_2022_2023_008,) seguint els principis de la declaració de Helsinki (World Medical Association, 2013).

La fase 1 del projecte es va iniciar el novembre del 2022 amb un grup focal pilot per consolidar el format i els temes.

5.- RESULTATS

5.1 Dades sociodemogràfiques

Es van realitzar 5 grups focals entre els mesos de març i abril de 2023 en què finalment van participar 37 informants, dels quals 27 eren dones (72,9 %) i 10 eren homes (27,02%). L'edat mitjana dels participants va ser de 66,62 anys amb un rang d'entre 41 i 91 anys. Els perfils dels informants es van distribuir entre 5 persones cuidadores de persones grans (13,51%), 8 familiars de persona gran que viu al seu domicili (21,6%), 5 familiars de persones grans residents (13,51%), 13 futurs usuari (35,13%) i 6 persones grans que viuen en una residència (16,21%).

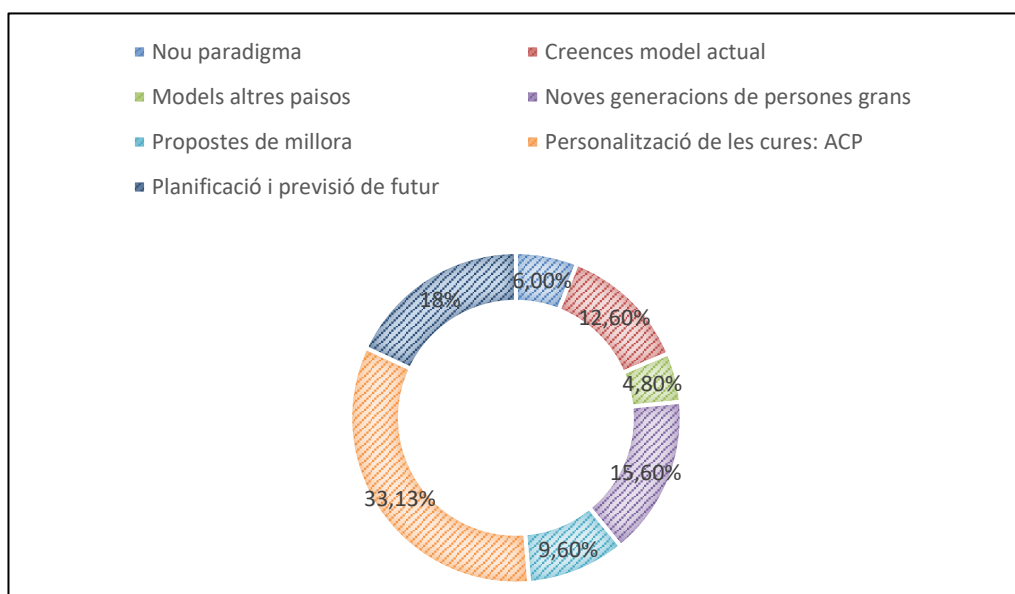
5.2 Temes

A continuació, s'exposen els grans temes/categories abordats que sorgeixen dels resultats de les diferents activitats desenvolupades en el marc de la Science Shop els objectius del qual perseguien oferir perspectives innovadores per donar resposta a les necessitats presents i futures dels habitatges i el seu impacte en la forma de vida de les persones majors. En aquest sentit, els informants van expressar la seva experiència sobre el model actual d'habitatge per a la gent gran i la seva opinió sobre com hauria de ser el futur model d'habitatge de la gent gran en relació als espais i els usos, als dispositius, materials i serveis que s'ofereixen, a la gestió d'aquests habitatges i al confort i els sentiments que han de proporcionar aquests espais.

En conseqüència, a través de la realització de grups focals s'aconsegueix la informació per a l'anàlisi, que s'ha organitzat de la següent forma: (1) Experiència sobre el model actual, (2) Espais interiors i activitats, (3) Ubicació i permeabilitat, (4) Dispositius, serveis i materials, (5) Sentiments per al benestar i (6) Gestió.

5.2.1. Experiència sobre el model actual

Aquesta primera categoria expressa les opinions i creences sobre l'actual model d'habitatge per les persones grans, valorant els aspectes positius, comparant amb d'altres països i opinant sobre els requeriments de les cures i els aspectes a millorar, tot considerant les característiques de les noves generacions de persones grans. La gràfica següent es mostra els grups de codis que, en l'anàlisi, conformen la categoria Experiències sobre el model actual:

Gràfic 1. Grups de codis relacionats amb les experiències sobre el model actual

Creences model actual

Del model actual els informants destaquen com a molt positiu que les persones grans puguin viure a casa seva i es plantegen la residència, també en el model de futur, com l'alternativa a la llar en situació de dependència.

- ✓ *“Jo penso que una bona solució per a la gent gran és poder viure a casa seva amb cura”[U31]*
- ✓ *“Perquè les residències, és a dir, que algú t'hagi de cuidar quan estàs en una dependència absoluta, és que això haurà de seguir existint”[U13]*

Pel que fa a les residències la valoració general és força negativa. Els espais reduïts, la no individualització de les activitats, els horaris, els menjars, són aspectes que es destaquen com a negatius del model actual. També es critica que l'atenció de qualitat depèn del que es paga

- ✓ *“Jo he estat a la residència, clar depèn de lo que pagues, tens la residència... I això es lo que no està be.”[U18]*
- ✓ *“La anterior era tan pequeñas, porque éramos nada más 22 residentes, era un piso en l'eixample, claro no había espacio, estábamos muy apretados, no había actividades casi ninguna.”[U19]*

- ✓ *“Yo cuando visito una residencia salgo muy deprimida, llorando. Veo cosas que a veces la comida, que la atención... las personas mayores no están muy bien... no es como estar en su casa (...) y a comer rápido. Y si no quiere, se llevan el plato, se quedan a medio comer. No siempre hay buena atención” [U15]*
- ✓ *“I sempre és una cosa que m'ha preocupat de cara al futur, pensar que si he d'anar a una residència això, ens faran passar tots pel tub” [U5].*

Pels informants que son residents en l'actualitat, tot i reconèixer que han tingut experiències negatives, estan satisfets amb residència on viuen actualment.

- ✓ *“Yo tengo la suerte de estar en una buena residencia. Estoy muy contenta. Creo que intentar mejorar es difícil, porque tengo muchas cosas buenas (...) Entonces aquí tenemos personal, tenemos de todo, tenemos hasta piscina, tenemos muchas actividades”[U19].*

Models altres països

Els informants esmenten models i experiències d'altres països com exemple de possibles millores que podria experimentar el model actual d'habitatge per les persones grans.

- ✓ *“Como tú comentabas, comentabais... Va hacia modelos digamos anglosajones, de residencias compartidas, con espacios mayores. Yo he visitado algunas de estas de residencias y efectivamente, pues dan otra impresión completamente distinta de las residencias clásicas, que son las que estamos acostumbrados a ver”. [U7]*
- ✓ *“Els japonesos, a les grans ciutats, ja donen. Et donen un robot amb el qual tu parles... Amb el qual et sembla que fins i tot et poden preparar un got amb llet... I suposem que el robot es diu Apol·lo... “Apol·lo, avui és dimarts... Quines pastilles em toquen?”. I t'ho diu... Clar, tot això son símptomes de la solitud”[U14].*

Personalització de les cures

Els informants exposen de forma destacada (amb un 40% de les cites d'aquesta categoria) la necessitat de personalitzar les cures, d'atendre a les persones segons les seves necessitats individuals, els seus gustos, rutines, desitjos i capacitats. Relacionen aquesta personalització amb la professionalització i l'atenció de qualitat, per la part dels professionals i amb la dignificació de la persona, amb la llibertat, amb el tracte humà referint-se als usuaris

- ✓ *“Ara, n'hi ha d'altres que dins de tot tenen una humanitat, m'entens? I quan menys cultiven una mica la vida del vell, en el sentit que procuren donar-li un benestar, que això és molt essencial. Perquè has de pensar que cada vell és diferent i cada vell necessita un tracte diferent”. [U4]*
 - ✓ *“Això que diu vostè, aquest tracte personalitzat”. [U5]*
 - ✓ *“Pero, si las personas están felices, se les atiende como tienen que atenderseles, se les dignifica como personas, eso vale más que todo lo que pueda haver”. [U30]*
- ✓ *“Que hi hauria d'haver personal més especialitzat que supervisés aquestes persones”. [U33]*
- ✓ *“Ella deixava una frase que per a mi és clau, eh, depèn de la llibertat que et donin. Perquè a les residències el que no tens és llibertat. Hi ha moltes que no ho deixen sortir”[U34]*

Propostes de millora

Entre les propostes de millora es destaca de nou la personalització de les cures que ja s'ha esmentat en el codi anterior. També la seguretat física i de l'entorn es considera un element important i es destaca la necessitat de millora en algunes de les residències actuals. A part dels aspectes contextuals un element que es destaca relacionat amb la seguretat és la dotació adequada de personal i les seves condicions laborals.

- ✓ *“Necessitem més personal del que hi ha ara. I perquè hi hagi més personal i més gent que vulgui fer aquesta feina, aquest personal ha d'estar dignificat”. [U16]*
- ✓ *“Moltes vegades quan entres en residències, llevat que siguin residències super caríssimes! Sinó les residències normals, de vegades veus que la paret està de cops i no s'han pintat, que les cadires es desmunten, que el terra no està prou net. Que una miqueta. Aquesta... Allò, és casa de ningú. I quan una casa, és casa de ningú, no es cuida tan bé, encara que hi hagi tot un equip de manteniment que ho intenta fer la mar de bé” [U1]*
- ✓ *“En el sentit que puguis sortir a fora sense que hi hagi obstacles, barreres arquitectòniques, no?” [U31]*
- ✓ *“I segur es tenir un telèfon a qui trucar perquè t'ajudi, segur es saber que estàs en un entorn segur, que no cauràs. Per mi el tema seguretat és molt important també”. [U20]*

Nou paradigma

Els informants destaquen que aquest nou paradigma l'habitatge per a les persones grans hauria de ser dissenyat més petit, amb una capacitat per 16-18 persones, amb petits apartaments que disposin d'una habitació, bany, petita cuina i menjador amb servei domèstic. En aquest nou paradigma es contempla la possibilitat que la persona gran pogués canviar d'habitatge segons l'època de l'any.

Algun informant apunta cap a l'aprofitament d'establiments hotelers per transformar-los en habitatges per a les persones grans. També es fa algun apunt cap al nou model de famílies que provoquen la necessitat d'aquest canvi de paradigma.

- ✓ *“Haurien d'anar per, si parlem de residències, és per un tipus de residència més petita amb menys persones. O sigui, jo pensava com a màxim 16 o 18 només, habitacions individuals”. [U28]*
- ✓ *“No, no estar siempre en la misma habitación, no estar siempre al mateix lloc... Si vol, ara avui estic una mica a la platja, ara vull estar una mica a la muntanya, ara vull... No? Potser ens plantequem algo d'aquest tipus”. [U35]*
- ✓ *“Estem en un país on hi ha molts hotels vells i Que tu voldràs. Una habitació digna amb un quarto de bany perquè és el teu espai íntim al quarto de bany. Que et facin el llit, que puguis menjar, que en un moment donat puguis cuinar a la teva habitació si vols, eh? Però una mica el model és aquest”. [U20]*
- ✓ *“I això demostra, des de la família de la que jo vaig partir que vivia amb tietes, avis, tots junts, ara que els quatre germans estem estampats cada un a qualsevol... Que els fills se'n van d'Erasmus als 18 i potser ja no tornen... Jo ja, la meua ment, ja no hi compto que les meves filles em cuidin més del que jo estic cuidant a ma mare, que ja és menys del que ella va cuidar els seus pares”. [U17]*

Noves generacions de persones grans

Els informants quan es refereixen a aquesta dimensió abasten temes diversos que inclouen el nou model de família, els canvis tecnològics i de rols socials entre homes i

dones i la velocitat en que es produeixen, els moviments de persones provocats per la globalització i la consegüent diversitat cultural que aquests conformen.

- ✓ *“Pero la mayoría estamos dentro de los 60 y pico 70. Y hay que hacer, pienso, un salto generacional pensando en el futuro de todo esto. ¿Por qué? Porque sí que es cierto que ha habido un cambio entre la generación de mis padres y la mía, pero es que el cambio que habrá entre yo y mi hijo será mucho más brutal, será mucho más bestia”. [U30]*
- ✓ *“Todo va mucho más rápido, los cambios van mucho más rápidos, la forma de pensar y de vivir es mucho más... Es diferente, no es la misma” [U35]*
- ✓ *“La meva generació ja comencen a haver i la generació dels meus fills que tenen 20 anys. Estan vivint en entorns multiculturals i aquestes persones potser no tornen a casa seva perquè ja són fills d'aquí. I la concepció de la vellesa i la forma de viure la segurament és diferent de com el nostre model no? o els valors, o això no? O el viure en espais compartits”. [U26]*

Un aspecte que es destaca en relació als nous model de família és que aquest dificulta el tenir cura de les persones grans amb el pas de família extensa a famílies nuclears. Es destaca que la cura de les persones grans es feia de forma natural perquè es compartia habitatge amb la família i en l'actualitat cal planificar on viure a mesura que ens anem fent grans.

- ✓ *“A casa meva he tingut els avis al pis de sota. I per a mi, ara veient-ho, que els avis abans ja ho deien, no? Els fills al costat de casa o al pis de sota... Perquè? Perquè els avis estaven al pis de sota i els meus pares a dalt, i dinàvem amb els avis o per exemple sopàvem a dalt i quan els avis es feien grans, tu no havies de fer res molt especial, estaves a casa teva i els tenies abaix i ells se sentien segurs. Jo penso que això és un bon model de vida i clar que sí que després hi ha gent que no pot ser així”. [U31]*
- ✓ *“Ja ho deia ella. Jo no m'ho plantejo com un mis padres. Jo crec que tots els que som aquí ja no som aquell model de plantejar nos. Ja ens estem. Ja estem preveient” [U25]*

Planificació i previsió de futur

Molt relacionat amb aquest canvi de paradigma i també amb els nous models de família, en aquesta dimensió els informants destaquen la necessitat de fer una previsió del futur sense esperar a arribar a la vellesa per poder prendre la decisió de forma autònoma. Destaquen que cal pensar amb qui es vol viure i quan es vol fer el canvi.

- ✓ *“Entonces la diferencia entre esa gent gran y nosotros es que yo ya me planteado ahora que soy totalmente independiente como ha dicho ella, que quiero hacer y qué solución habría en un momento que dependerá de alguien y de quien y como quiero depender”. [U22]*
- ✓ *Ja ho deia ella. Jo no m'ho plantejo com un mis padres. Jo crec que tots els que som aquí ja no som aquell model de plantejar nos. Ja ens estem. Ja estem preveient [U25]*
- ✓ *I una altra cosa, l'esquema de família està canviant, jo tinc un et a Praga, per culpa de l'Erasmus tinc un fill a Praga i la cosa ha canviat lo que abans era el cotxe de linea ara es vueling m'entens i jo se que no puc comptar amb ell ni, i m'he hagut de replantejar la vida [U20]*

- ✓ *S'hauria de treballar molt. Saber que mai la persona es vegi obligada a anar-hi, sinó que sigui una decisió conscient, de que és el moment en què estaré millor allà que a casa. [U16]*

Alguns informants identifiquen la necessitat de gestionar les voluntats anticipades i d'altres introdueixen la necessitat de planificar el final de vida.

- ✓ *I això si, això es parlar-ho i amb la meva dona hem decidit amb les voluntats anticipades de poder l'un de l'altre perquè això s'ha de planificar a priori HO tinc molt clar i no els hi demanaré als meus fills, jo tinc un fill a l'estranger i tal com tenim la vida ara, Mirant enrere, doncs, el model de família ha canviat. [U20]*
- ✓ *Volem decidir morir dignament en un espai agradable, confortable. [U12]*

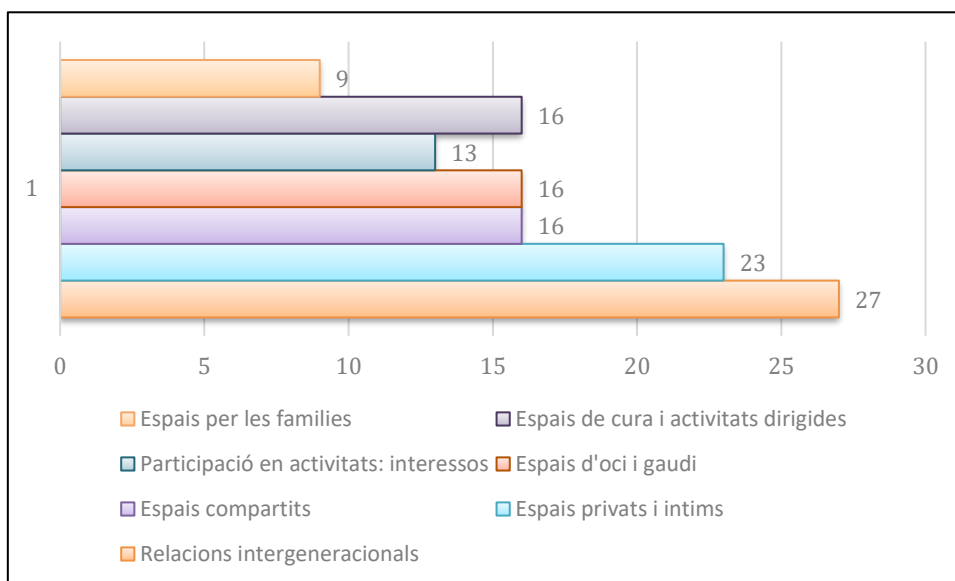
També es destaca la dificultat de que aquest futur habitatge sigui subvencionat per l'estat, la qual cosa reforça la importància de preveure-ho anticipadament

- ✓ *Però encara que ho pensi que ha de ser l'estat, segurament no podrà ser. Llavors segur que hem de pensar una i l'altra o altra manera que no sigui només. Pensant que l'Estat. [U26]*

La resta de categories que es descriuran a continuació corresponen a la descripció de les característiques del nou model d'atenció cap al que els informants pensen que cal evolucionar.

5.2.2. Espais interiors i activitats

En aquesta categoria es detalla el nombre d'aportacions dels participants per a cada espai interior valorat (que indiquen el pes en el discurs de cada codi) i també dos fenòmens que els informants associen a aquests espais com són les relacions intergeneracionals i els interessos que determinen la participació a les activitats que es despleguen en aquests espais.

Gràfic 2. Grups de codis relacionats amb els Espais interiors i activitats

Espais privats i íntims

Els informants fan esment de forma destacada de la importància de disposar dels espais íntims i privats i detallen les característiques d'aquests espai. Es considera el respecte a la privacitat i la intimitat com un requisit de les vivendes per a la gent gran en contraposició de la pèrdua d'intimitat que comporta l'ingrés en una residència en el model actual.

- ✓ *“Una habitació digna amb un quarto de bany perquè és el teu espai íntim al quarto de bany”. [U20]*
- ✓ *“Buena si hi ha Intimitat ja és més fàcil? No?, clar, si tens una habitació” [U26]*
- ✓ *“Però el fet que per mi, entrar en una residència es perdre la teva intimitat... Entrar massa a lo que és el grup, no?” [U9]*

Aquests espais privats es descriuen com habitacions individuals no enteses com a dormitoris convencionals sinó en les que hi pogués haver espai per rebre visites, una petita cuina i més d'un espai per moments de necessitat d'aïllament, on sentir-se “com a casa”.

- ✓ *“I llavors jo crec que hi hauria d'haver una o dues habitacions, ni que fossin petites, perquè fins i tot dins la parella pot haver-hi moments, quan un està malalt o que ell està acostumat a dormir a dues habitacions”. [U12]*
- ✓ *“Però tindre tantes persones juntes, i no tens intimitat... No estàs a casa per dir algo... Només que aquell pis fos petit, i la habitació no fos de 2 persones, sinó que tingués una taula, tingués un sofà O sigui, no estés un dormitori... Perquè el que el que jo veia a la residència quan anava a visitar-la o portar-la es,, que estan enfocades molt amb el dormitori, amb una televisió per a les persones que hi ha allà”. [U9]*

- ✓ *“Porque las habitaciones, pues aparte del dormitorio, tienen un salón de estar y una cocina donde puedes hacer tu vida independiente. Tienes espacios comunes donde puedes practicar juegos con los compañeros y digamos, las relaciones parecen que son distintas, ¿no?”. [U7]*

En aquest espai privat es reclama màxima intimitat amb possibilitat de mantenir relacions sexo-afectives respectant les identitats de gènere més enllà del binarisme heterosexual.

- ✓ *“Plantejar en una residència “escolta aquí hi ha la capella X “ en que jo em poso una pel·lícula porno i soluciono els problemes si es que en tinc. I quan surto de la capella he resat molt i estic molt relaxant. I Però fins hi tot en alguna residència s’han trobat que han entrat dues noies i com que no estaven casades, les han separat”. [U14]*
- ✓ *“Tu a la teva habitació pots rebre una amiga, un amic, o no rebre a ningú si no tens ganes, clar”. [U12]*
- ✓ *“No, jo quan és amb qui? Clar, amb el meu imaginari jo penso, doncs amb la meua parella, la meua dona, que ens féssim grans. Com vostè ha dit dius, veig que ja és una edat que em costa i no tinc ganes, no? Sempre d'estar-ho fent, tot i que hi poguéssim anar juntes. I per tant, aquí el primer que penso és bueno, un lloc que ens respectin com a matrimoni, perquè si no, no me’n vaig 50 anys enrere” [U2]*

Espais compartits

Complementant les zones de privadesa (que són presents com a referència en els comentaris dels espais comuns) els informants veuen necessari l’existència d’espais compartits en els que desplegar diferents tipus d’activitats.

- ✓ *“Llavors a l'hora del menjador, doncs que tothom pogués estar junts però que després tinguéssim una la seva intimitat d'una altra forma que com està muntat ara”. [U28]*
- ✓ *“I hi ha espais comuns a l'hora de dinar, a l'hora de fer segons quines coses, estan tots junts, però cadascú té el seu lloc”. [U34]*
- ✓ *“Amb el que dieu, sempre en lloc comú, airejat, compartit, però amb una mica d'independència”. [U16]*

Majoritàriament s’identifica com a espais compartits un menjador comú i també zones de serveis comunitaris i zones d’esbarjo i oci citant com a exemple una biblioteca, un espai de cinema i un teatre. Algun informant reclama aquest espai compartit adaptat a situacions de malaltia i també algun informant proposa la possibilitat de que, tot i estar en el mateix edifici, aquest espai sigui a l’aire lliure.

- ✓ *“en haver uns serveis comunitaris que seria la bugaderia, el menjador, la sala de jocs... I llavors és que allà pots coincidir o no. Ningú obligat a res perquè a lo millor tu hauràs sopat a les set, baixaràs a la sala de jocs i arribarà aquella noia que ve de la universitat i seurà allà amb tu. I llavors què passa? Què compartim”. [U12]*
- ✓ *“M’imagino un espai així suficient, varios espais així, amb un espai en zones comunes, segons la gravetat pot estar aquí o has d'estar en una zona comuna en la que una infermera pugui entrar i sortir sense haver de passar a un exterior. Entenc que això pot ser molt bo, però si t’han de venir a assistir i han de sortir fora, no és confortable... Però que hi hagués aquesta opció, un lloc que permetés tenir una certa independència dins d'un espai comú”. [U17]*

- ✓ *“Aquí tenen, a part del menjador, tenen jardí com deia ella. Tenen també un espai d'estudi, amb una biblioteca i tal...” [U34]*
- ✓ *“Parlant d' espais comuns, jo a les poques residències on he estat, he trobat a faltar un espai comú a la intempèrie, però sense sortir al carrer, és a dir, dintre de l'edifici, una terrassa que potser puguis fer un cafè o el que sigui”. [U27]*

Un informant proposa que aquests espais comuns siguin polivalents i que puguin servir per fer celebracions de les famílies si es dóna la necessitat.

- ✓ *“Escolta, la sala polivalent, me la puc fer servir jo per fer la festa del... No del meu, del meu net?” “Ah, doncs si, tal i qual (...) Tal com estan les coses, jo diria que no ho permetrien, per la normativa. Però les normes es canvien. I per tant, jo penso que aquests espais polivalents podrien servir per aquestes coses”. [U14]*

Espais d'oci i gaudi

Majoritàriament els informants descriuen aquests espais com a espais compartits, que poden ser interiors o exteriors i els exemplifiquem com a sala de jocs, horts, jardins, biblioteques, sales d'estudi, etc.

- ✓ *Aquí tenen, a part del menjador, tenen jardí com deia ella. Tenen també un espai d'estudi, amb una biblioteca i tal... [U34]*
- ✓ *escolta'm la biblioteca. és un servei essencial. [26]*

Alguns d'aquests espais es relacionen amb la possibilitat de participació en la gestió del centre i d'altres els relacionen amb activitats terapèutiques

- ✓ *Això és fantàstic, però inclús hi pot haver una zona més d'hort, que la gent que vulgui col·laborar i treballar-hi una estona... És una possibilitat que ja no s'ha d'organitzar sinó que es fa sola diguem. [U31]*
- ✓ *Que tingui l'altre espai per jugar a jocs, jocs per estimular la ment i tal... [U12]*

Finalment un informant esmenta les relacions intergeneracionals quan parla d'aquests espais comuns.

- ✓ *Si, ja t'ho he dit, que on estan els joves i els que no en som ja, doncs hi hagi un espai a part de les sales, un espai obert on sigui més relaxant. [U8]*

Espais de cura i activitats dirigides

Els participants imaginem aquests espais com a part dels espais comuns i que segons la situació de la persona es puguin adaptar i també els descriuen com espais específics on poder estar les persones que requereixen algun tipus de cures. En aquest tipus d'espai també s'hi inclouen aquelles activitats amb finalitat terapèutica.

- ✓ *sigui, tant que pugui servir l'habitació de la persona, persona que vagi al metge o especialista a fer una cura, o que la persona pugui tenir espais específics per cuidar de les persones. [U30]*
- ✓ *Y hacer ejercicios y mantener la capacidad de la persona para pensar, para que no pierda la memoria [U36]*
- ✓ *Y pasar un rato. O sea, como le digo, estar vigilada. O tener una ayuda por una persona, como le digo, una asistencia [U15]*

Espais per a les famílies

Sota aquest subtema els informants inclouen propostes d'espais comuns específics o polivalents (que poden ser interiors i exteriors) que permetin acollir trobades ordinàries o extraordinàries amb les famílies que també associen amb els àpats. Algun informant

també descriu un espai obert no només a les famílies si no que pogués oferir-se com un espai a l'exterior (exemplificant-ho amb un restaurant). També es proposa més flexibilitat per sortir amb les famílies a l'exterior de la residència.

- ✓ *que estar en un lloc amb jardí, on hi ha espai, on poden venir els nets, on deixen entrar més d'una persona[U19]*
- ✓ *Aquest restaurant que fos suficient atractiu com perquè no sigui un restaurant de la residència sinó que estigui obert, però per això ha de ser atractiu, perquè els restaurants de les residències és una altra part molt depriment. [U17]*
- ✓ *I tant, i a la mateixa residència i que pogués agafar els meus fills i anar el diumenge al restaurant. I si venen a dinar, també si venen a la tarda poder anar amb ells. [U18]*

Participació en activitats: interessos

En el context de la categoria Espais interiors i activitats, els informants destaquen amb un nombre important de comentaris (13) la importància de que la participació en les diferents activitats sigui considerant els interessos de les persones grans. Es destaca la necessitat de considerar la participació dels residents en la gestió quotidiana de les activitats diàries de la residència aprofitant les habilitats i capacitats que puguin tenir. Algún informant menciona la consideració de la perspectiva de gènere en aquesta participació. També es planteja la possibilitat de participar en activitats alienes escollides pels diferents residents.

- ✓ *per exemple que hi hagi una cuina, a qui vulgui que puguin cuinar... Però que els altres que no vulguin cuinar no s'hagin d'encarregar de la cuina. [U35]*
- ✓ *esa persona ha colaborado según lo que el sabia hacer o leyendo libros o tocando haciendo música o compartiendo grupos de lectura o pelant de patata y cocinando. [U22]*
- ✓ *Pero hay muchas cosas que faltan más para integrar más los servicios a las personas mayores. [U13]*
- ✓ *Perquè tots els tallers que es fan i van les dones. Els mascles no hi son. [U14]*
- ✓ *es que de repent van passar a no fer res. A no fer res en cap sentit. Si que potser... Potser hi ha d'haver-hi unes activitats mínimes, jo que sé, cineforum... Podríem dir les que volguéssim, les que els animadors socioculturals decideixin. Però hi podria haver-hi una gestió d'escoltar, i ara, per què no fem això? I perquè ara no ho fem...? Per què no fem un dia al mes un concurs de no sé quants? I perquè no podem participar en els menús? I perquè...? Jo que sé, en el dia a dia de la vida. [U1]*

Relacions intergeneracionals

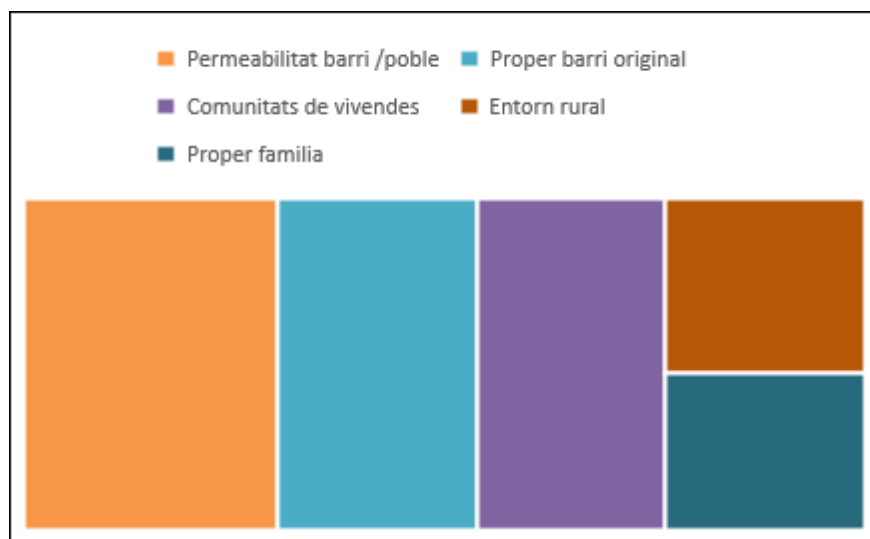
Les relacions intergeneracionals ha estat el subtema amb un major pes en aquest tema amb 27 cites. Aquestes, es consideren un element transversal en el nou model d'habitatge que ha de ser obert i oferir serveis al barri en el que es troben. Els informants les justifiquen comparant-ho amb les relacions socials habituals. En el context de les relacions intergeneracionals emergeix també la necessitat d'aprofitar el talent de les persones sèniors. Un dels informants exposa com a dificultat per aquestes relacions intergeneracionals, la bretxa digital.

- ✓ *Si hi ha persones de qualsevol edat que vulguin fer una consulta a les persones grans, doncs potser algú li vol indicar algo i puguin fer una mica més de... No mirar el tema de l'edat, parlar amb persones sense el filtre de l'edat. [U35]*

- ✓ *Ha de ser un lloc que hi sigui una societat com Déu mana. Que no estigui fet expressament de gent gran. I a mi, que estarà la gent gran en un poble perdut de la resta de la societat arreu del món... [U34]*
- ✓ *que puguin participar de la vida del barri, que puguin la gent anar a la biblioteca, que puguin tenir relació no se', amb les escoles, amb els instituts; de poder fer , jo que sé, celebracions[U26]*
- ✓ *Crec que és magnífic això que plantejes, és a dir, que tu puguis sortir i que a l'estona que vas a prendre el sol, a més a més, tinguis la sensació de conviure en societat, no només amb gent gran. [U17]*
- ✓ *O sigui, nosaltres ens podem beneficiar d'aquelles vitamines que porten d'energia, de voler canviar coses i nosaltres els podem aportar una experiència que els hi pots valuosa. [U12]*
- ✓ *De les generacions accions actuals, probablement... Els joves per exemple hi ha molt internet pel mig, molt mòbil pel mig. Si, es difícil de poder interaccionar. [U9]*

5.2.3. Ubicació i permeabilitat dels habitatges

En aquest tema els informants descriuen quina consideren que ha de ser la ubicació de l'habitatge del futur model i el grau de permeabilitat que ha de tenir aquest edifici. En el gràfic es mostra que el codi de major pes (amb 24 cites) és el que parla de la permeabilitat, seguit el que descriuen els criteris de proximitat al barri original i la família (amb 18 i 9 cites respectivament) i que la millor ubicació és en l'entorn rural (amb 10 cites). També s'inclouen les comunitats de vivendes com exemples d'habitatge amb una alta permeabilitat (amb 18 cites associades).

Gràfic 3. Grups de codis relacionats amb la Ubicació i permeabilitat d'aquests habitatges

Permeabilitat amb el barri/poble

Els informants destaquen la necessitat de que els habitatges que es projecten per aquest nou model han de ser edificis permeables a l'entorn on estan ubicats amb serveis compartits en ambdues direccions, tan com a serveis que s'ofereixen en

l'habitatge i que estan oberts i complementen els del barri com que els usuaris d'aquests habitatges puguin accedir als serveis de l'entorn (barri, poble o ciutat) on estan ubicats.

- ✓ *“que puguin participar de la vida del barri, que puguin la gent anar a la biblioteca, que puguin tenir relació no se', amb les escoles, amb els instituts; de poder fer, jo que sé, celebracions” [U26]*
- ✓ *“Aquest restaurant que fos suficient atractiu com perquè no sigui un restaurant de la residència sinó que estigui obert, però per això ha de ser atractiu (...) que a la gent li vingués de gust fer un té allà amb les amigues allà perquè aquell espai aporta alguna cosa més. Com a casa, no?”[U17]*
- ✓ *“Escolta, la sala polivalent, me la puc fer servir jo per fer la festa del... No del meu, del meu net?” “Ah, doncs si, tal i qual” (...) I per tant, jo penso que aquests espais polivalents podrien servir per aquestes coses”[U14]*
- ✓ *“O sigui, si el lloc aquest, les residències, no? Dinem-ne residències. No fossin com una mena de lloc a part, sinó que estiguessin integrats en els barris (...) Vostè imagini's que en aquesta perruqueria que li donen servei a vostè també pogués entrar la gent del carrer. O que aquesta residència tingués una súper biblioteca i entrés la gent del barri aquí a fer des de conta contes, fins al que fos... I en canvi en altres residències hi hagués un altre servei del barri, un banc públic, per exemple, que tothom pogués entrar (...) Si serveis oberts al barri i a l'inrevés, no? [U2]*

Proximitat al barri originari i la família

Els informants destaquen la importància de mantenir-se en un entorn conegut per poder mantenir les relacions que es tenien; si cal fer un canvi d'habitatge que no signifiqui també haver de trencar amb l'entorn en el que sempre han viscut.

- ✓ *Lo ideal és viure on t'has nascut, on vius [U31]*
- ✓ *O poder seguir mantenint relacions que tu tenies quan estaves en el teu entorn, perquè això també moltes vegades s'acaba, es talla, es talla d'arrel perquè la residència està fora del on tu has viscut sempre [U26]*
- ✓ *Perquè aquelles persones es farien la seva vellesa, on han fet la seva vida. I això doncs no és anar-se [U10]*

També consideren important viure propers a la família per facilitar i mantenir les relacions amb els fills i els nets. Algun informant prioritza mantenir-se al barri per davant de viure a prop de la família.

- ✓ *I llavors, per a mi és un bon model aquest de que els pares i fills estiguessin aprop (...) L'altre dia un senyor m'explicava que se n'ha anat a Barcelona a viure a Sant Cugat, que té el fill i s'ha de comprar a la casa a Sant Cugat i diu que està sola. El fill el veu cada molts dies i els amics estan massa lluny i en canvi potser tornaria al barri on estava [U31]*
- ✓ *És que jo, abans quan parlàveu de tenir el centre en un poble o en un espai... Bé, que ideal és, però jo penso que és important també tenir el centre a prop de la família, [U28]*

Ubicació rural

Viure en un entorn rural es valora de forma molt positiva per part dels informants. Consideren que aquest entorn facilita les relacions i que entre els veïns s'ajuden. També valoren els espais verds i la tranquil·litat dels pobles. Un informant destaca les

diferències que existeixen en l'actualitat entre les residències ubicades en una ciutat respecte a un poble on està més oberta a l'entorn. Un altre informant aclareix que aquest habitatge, que s'imagina com un petit poble, no ha de ser exclusivament per a persones grans. Finalment una informant proposa que es podrien potenciar habitatges per a les persones grans en pobles en risc de despoblació.

- ✓ *Jo he sido de Pueblo, en un entorno rural se envejece mucho mayor. Porque el vecino de al lado es viejito como tu. Se sacan la sillita enfrente de la Puerta y empiezan a hablar del que pasa y si pasa un chaval más jovent le dicen tu de que casa eres? [U22]*
- ✓ *Als pobles com tots els coneixen, els uns als altres, doncs els veïns ajuden... En les ciutats que hi ha amb tant ciment. Doncs en allà no saps la porta del costat lo que passa [U10]*
- ✓ *joestic d'acord amb això que dieu, però jo crec que no ha de ser un poble només per a gent gran, sinó que ha d'haver-hi tothom. Ha de ser un lloc que hi sigui una societat com Déu mana.[U34]*
- ✓ *Pero si, yo miraría un lugar tranquilo, un pueblo, un campo... Eso que pueda vivir la gente, compre una casa en ese pueblo. Ahora, que hay tantos sitios, tantos pueblos que se están perdiendo, que se están abandonando, pues que los pusiera a disposición de gente que quiere ir a vivir allí. [U30]*

Comunitats de vivendes

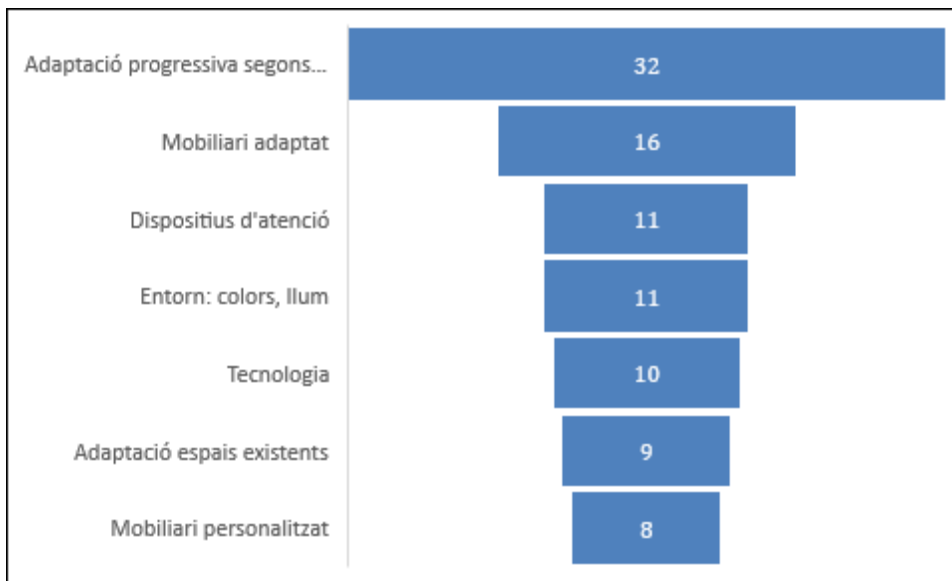
Els informants es refereixen al model de cohabitatge conformat per espais privats, no massa gran i amb espais compartits. En aquest model inclouen la possibilitat de servei domèstic i també servei sanitari, si es necessita. Algun informant el descriu com un "petit barri" i imagina un entorn de llums i colors que el facin sentir confortable. En tots els casos es parla d'un entorn intergeneracional que permeti, per una part, fer un seguiment de les persones que hi viuen i oferir serveis a la comunitat i també cobrir la necessitat que sigui un habitatge públic o subvencionat.

- ✓ *I per això és important que hi hagi persones joves i que bé aquestes persones tinguin dret a una vivenda més econòmica. Per donar una mica de servei a la comunitat gran que viurà en allà [U8]*
- ✓ *Estem parlant de cohabitatge, però una habitació privada i un bany privat. Convivència amb àrees compartides i no haver-se de fer càrrec ni de la roba, ni el menjar ni la neteja de la roba, ni la seva habitació ni res d'això [U35]*
- ✓ *Aquest està bé, tot és de gent gran. Però jo he anat pensant que clar, quan es fan són gent jove i gent més gran, es barrejen. Però he pensat que la vida no és només estar amb gent gran, i que els millors potser tipus de cohabitatge són els barrejats, des de famílies, joves, fins a gent gran que això és la vida [U31]*
- ✓ *Com el cohabitatge que s'ha parlat, compartir pis amb un grup reduït de persones, que tingui una infermera que vagi a tant en tant, un metge, un perruquer, no sé. [U27]*
- ✓ *I per això és important que hi hagi persones joves i que bé aquestes persones tinguin dret a una vivenda més econòmica. Per donar una mica de servei a la comunitat gran que viurà en allà.[U8]*
- ✓ *Llavors jo crec que lo de un espai on vagi gent gran, siguem individuals, tinguem el nostre raconet, amb la nostra sortida, els governs hauran de fer això. Petits barris per a la gent gran. Com ha dit ella, mobles clars, molta llum, la petita individualitat i respectar el que vol viure. El que vol estar en una habitació amb un veí, un menjador*

més gran... I el que "no, no, jo vull la meua pel·lícula, la meua estona, la meua intimitat... [U17]

5.2.4. Dispositius, serveis i materials

En aquesta categoria els informants concreten com ha d'estar conformat aquest habitatge pel que fa a l'entorn, el mobiliari, l'ús de dispositius i utilitatge per a l'atenció. En aquest sentit es considera rellevant tenir un codi específics per a la incorporació de la tecnologia en aquest habitatge. Un aspecte que es mostra com a molt rellevant en aquesta categoria és la importància de l'adaptabilitat d'aquest edifici segons el grau d'autonomia de les persones que hi visquin.

Gràfic 4. Grups de codis relacionats amb els Dispositius, Serveis i materials

Mobiliari personalitzat

Els informants afirmen que, en cas d'haver de canviar d'habitatge, poder personalitzar l'entorn i el mobiliari o emportar-se un mobiliari de l'anterior habitatge facilita el procés de transició.

- ✓ *jo si veiés una cosa d'aquest tipus, probablement no tindria la recança de deixar casa meua. I més si veiés que es cuida, que és un lloc compartit, que puc endur-me algun moble meu, que em puc endur alguna cosa de la meua vida (...) coses d'aquest estil [U2]*
- ✓ *Porque da... Da luz, o sea es lo que da más claridad, y a mí me gustan las cosas claras, o sea que no sean oscuras. Y luego, de llevarme en mi casa (...) Fotografías, sobre todo muchas fotografías [U19]*

Entorn: colors, llum

Molt relacionat amb la personalització del mobiliari en aquest nou subtema es proposen aspectes més relacionats amb l'entorn que es considera que farien més amigable els habitatges d'aquest nou model. La llum, els colors, o la presentació dels menjars són alguns dels exemples que es proposen .

- ✓ *Que tenga más luz, como decía anteriormente, la comida, la alimentación, el cuidado. [U15]*
- ✓ *Colores claros, colores claros [U22]*
- ✓ *Com ha dit ella, mobles clars, molta llum, la petita individualitat i respectar el que vol viure [U17]*

Mobiliari adaptat

Els informants destaquen la importància que en aquest nou model d'habitatge el mobiliari ha de ser adaptat per facilitar la mobilitat, potenciar l'autonomia, evitar riscos i ser adaptable, en el sentit de poder modificar els espais segons necessitats.

- ✓ *Suposo que molt bé i ha de ser molt ben bé molt adaptat. No és que sigui fàcil... Doncs una cadira que sigui fàcil de moure, un llit que sigui també fàcil d'accedir, que no pesi, no [U33]*
- ✓ *Espais que es puguin convertir o es puguin tancar o obrir espais o tancar. [U30]*
- ✓ *Però que tot estigui preparat per fer-te sentir vàlid i això vol dir que hi hagi una barra adequada al teu costat, allò et fa sentir vàlid perquè et fa oblidar que tens dificultats físiques [U17]*

Dispositius d'atenció

Molt relacionat amb el subtema anterior, els informants identifiquen un seguit de dispositius (instruments i espais) que haurien de complementar el mobiliari adaptat per potenciar l'autonomia i la seguretat de les persones grans. Algun informant explicita la importància de disposar de professionals per oferir assistència i serveis en cas de necessitat.

- ✓ *Com el cohabitatge que s'ha parlat, compartir pis amb un grup reduït de persones, que tingui una infermera que vagi a tant en tant, un metge, un perruquer, no sé. [U27]*
- ✓ *però també ha d'haver-hi un supermercat, on poder anar a comprar, també ha d'haver-hi una farmàcia, ha d'haver-hi un metge... Per tant, necessitem un CAP, necessitem que hi hagi tots els serveis [U34]*
- ✓ *Escolti si hi ha un timbre, hi ha les medalletes, (algun sistema) però que el tingui aprop [U25]*
- ✓ *I segur es tenir un telèfon a qui trucar perquè t'ajudi, segur es saber que estas en un entorn segur, que no cauràs [U20]*

Tecnologia

Els informants identifiquen la tecnologia com un recurs a considerar en aquest nou model d'habitatge. Cal destacar que, tot i que identifiquen els avantatges que proporciona, també cal tenir en consideració que per algunes persones pot significar una dificultat i una limitació.

- ✓ *Jo veig que la tecnologia pot ajudar una mica. JO pensava ostres lo dels robots però el meu fill es va comprar fa una nys un robot, l'Alexa i tot això.. i jo vaig pensar osti et diu bon dia tu!!! O li dius trucam a no se qui i agafa i ho fa [U23]*
- ✓ *Les tabletes que dona l'ajuntament van en aquesta línia. I tu pots comunicar me ella, per exemple, i a més a ella li agrada la musiqueta. No ho sé. I llavors bé, tant li podem. Podem parlar així. Si, jo crec que la tecnologia pasa [U25]*
- ✓ *Llavors un dels principals problemes és la comunicació amb la gent gran que no tenen tanta destresa amb temes informàtics (...), doncs aquest és un problema [U9]*
- ✓ *Vols dir que un robot acompanya emocionalment? Jo no ho se [U11]*

Adaptació espais existents

En el marc d'aquesta categoria en la que es descriuen aspectes a considerar en el disseny de l'habitatge alguns informants aposten per la rehabilitació i adaptació d'edificis existents a aquest nou ús.

- ✓ *Malgrat que hi ha un hotel davant del mar, allò que dius amb la colla d'amics ens vindrem aquí [U31]*
- ✓ *quan dèieu el model del futur. Estem en un país on hi ha molts hotels vells. [U20]*
- ✓ *La zona també de Poble Nou, entre Poble Nou i Vila Olímpica. Allà que van en tancar quantitat d'empreses, allà és peu pla, hi ha el mar allà al costat...[U12]*

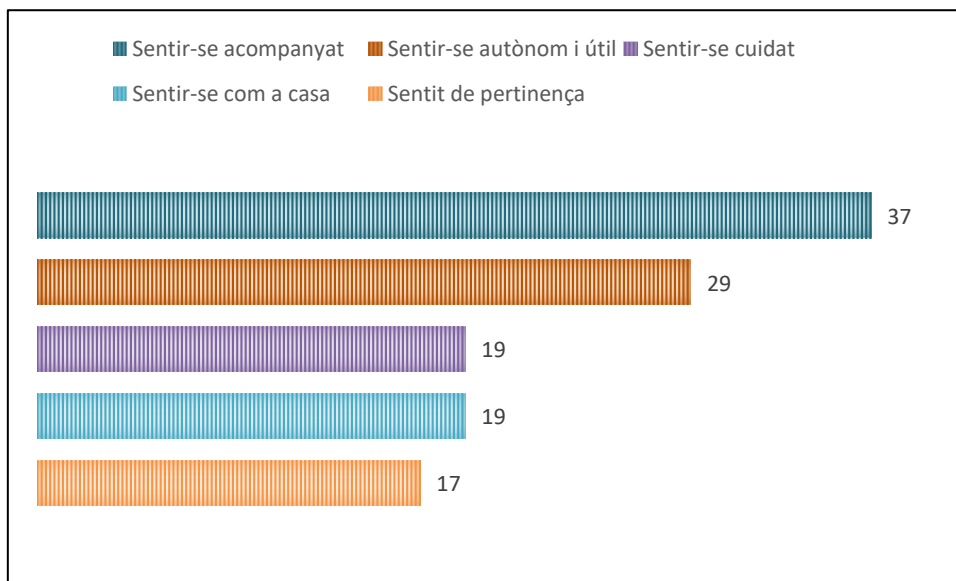
Adaptació progressiva segons autonomia

Com a codi transversal d'aquesta categoria apareix de forma destacada (amb 32 cites) la necessitat d'adaptació de la vivenda en funció de l'autonomia de la persona. Aquesta adaptació pot produir-se canviant d'habitatge o fent modificacions i afegint serveis en el mateix edifici.

- ✓ *A mesura que avances, hi ha necessitats [U31]*
- ✓ *Jo crec que un tema molt important importància, que és cuidar a una persona a casa o en el moment en què es decideix que se'n va anar [U27]*
- ✓ *Això és així. , s'ha de sanitaritzar o atendre quan ens arriba un Alzheimer, una malaltia neurològica, i que una malaltia que t'impedeix bellugar-te sol. [U34]*
 - ✓ *Mentre no sigui dependent jo continuaria vivint casa meva [U20]*
- ✓ *S'han de planificar banys, s'han de planificar cuines, s'han de planificar espais en els que la persona pugui moure's amb una cadira de rodes, que no tinguin obstacles [U20]*
- ✓ *El fer-se gran, un doncs a més de perdre l'agilitat física i mental i de moltes coses, necessiten l'ajuda d'algú. (...) Una de les possibles ideals seria, doncs, potser aquests edificis tutelats. Uns apartaments justos [U10]*

5.2.5. Sentiments per al benestar

Complementant allò exposat en les anteriors categories més vinculades a l'edifici i l'entorn, els informants exposen els requisits per al benestar que ha de facilitar aquest nou paradigma d'habitatge per a les persones grans ordenats de major a menor freqüència d'aparició en el discurs.

Gràfic 5. Grups de codis relacionats amb els Sentiments per al Benestar

Sentir-se acompanyat/da

Els informants destaquen, com a sentiment més rellevant, el sentir-se acompanyat per combatre la soledat i l'aïllament que s'identifica com un dels aspectes més negatius del model actual d'habitatge. Algun informant equipara aquest acompanyament a sentir-se part d'una família. També es relaciona la possibilitat d'escollir les activitats en les que es participa com a estratègia per no sentir-se sol/a.

- ✓ *El més important és la comunicació, el sentir-se acompanyat. Però no val qualsevol acompanyament. Fixa't el que ha dit ell, un acompanyament acurat, un acompanyament carinyós, un acompanyament... Potser és el que trobaríem tots més a faltar. [U2]*
- ✓ *Es que la companyia és molt important i estar com a casa no vol dir estar entre quatre parets, vol dir estar en família [U3]*
 - ✓ *i ho va fer precisament per no estar sola [U34]*
- ✓ *per molt que participi a les activitats si les activitats no són les que tu t'agraden o allò que tu t'agrada no ho pots fer, segueixes estant sol [U26]*

Sentir-se autònom i útil

Els informants destaquen com a sentiment més rellevant l'autonomia per decidir, tan el tipus i les característiques de l'habitatge en el que es vol viure, com les dinàmiques i activitats que s'hi despleguen i les decisions que s'hi prenen. Com a resultat d'aquesta autonomia, els informants exposen imprescindible que cal sentir-se útil.

- ✓ *Entonces la diferencia entre esa gente mayor y nosotros es que yo ya me he planteado ahora que soy totalmente independiente, que quiero hacer y de quien y como quiero depender [U22]*
- ✓ *Encara que visqués en un espai compartit, voldria tenir la capacitat de decidir què faig amb la meua vida i amb el temps lliure, amb l'alimentació, sense que ningú decideixi per mi [U26]*

- ✓ *Aquest lloc hauria de permetre que jo em sentís una persona vàlida.(...). és a dir, que tu d'alguna forma siguis sent una persona vàlida, que el teu parlar sigui vàlid, que el teu menjar que fas sigui vàlid. Aleshores facilitar tot el que puguem perquè aquella persona se senti vàlida en el seu estat [U17]*
- ✓ *Volem decidir morir dignament en un espai agradable, confortable [U12]*
- ✓ *la socialització no és només sentir te acompanyat, sinó sentir te útil als altres, no [U23]*

Sentir-se com a casa

De la mateixa manera que en codis anteriors s'ha parlat de la importància de la familiaritat en aquests habitatges, els informants destaquen que aquest nou model de vivenda els ha de fer sentir com a casa, la qual cosa implica un coneixement i un respecte pels costums de les persones que hi viuen.

- ✓ *aquestes persones que són depenents puguin igualment sentir que estan a casa seva, encara que no sigui la seva llar [U26]*
- ✓ *hi ha un gran repte el poder fer entorns per gent gran de diferents cultures i que tothom se senti a gust, no sigui que sigui adaptable a tothom i que es pugui conviure. [U23]*
- ✓ *Més ambient familiar, perquè tots els que venim, venim de l'hogar, venim de la casa nostra i trobem a faltar l'ambient familiar. [U4]*

Sentir-se cuidat

En aquest codi els informants destaquen com a molt rellevant sentir-se cuidat. Aquest concepte també ha quedat expressat en el codi Atenció personalitzada corresponent a la categoria en la que s'analitzava el model actual i les propostes de millora. Quan la persona té la necessitat de deixar casa seva, en aquest nou model d'habitatge es reclama la importància de rebre un tracte humà que dignifiqui a les persones i que es desplegui amb unes cures de qualitat.

- ✓ *Pero, si las personas están felices, se les atiende como tienen que atenderseles , se les dignifica como personas, eso vale más que todo lo que pueda haber. [U30]*
- ✓ *Bé, el que sí que m'agradaria és que la meua vida pogués ser el màxim de semblant a la d'ara, perquè la d'ara és la que jo desitjo. Per tant tot allò que fomenta és l'autonomia. L'autonomia fins allà on no arribés, i on no arribés que estigués ben atesa (...) Jo necessito cures, necessito que em cuidin, perquè si no jo em quedo a casa [U17]*
- ✓ *El més important és la comunicació, el sentir-se acompanyat. Però no val qualsevol acompanyament [U2]*

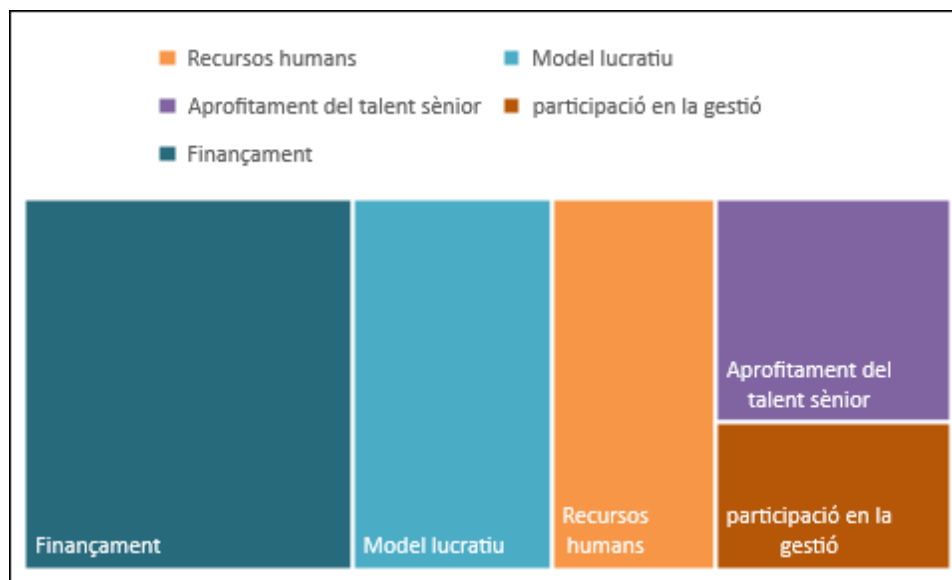
Sentit de pertinença

Els informants destaquen la importància del sentit de pertinença en aquest nou espai en el que han d'anar a viure per compensar el desarrelament que es produeix quan no es pot seguir vivint ni a casa seva ni al seu barri o poble ni amb la seva família.

- ✓ *Ens ho podem sentir tot molt més nostre (...) et sents que és casa teua i pots fer-ho més teu (...) fer-ho com molt més proper i per tant més amigable, més amable [U2]*
- ✓ *Es que la companyia és molt important i estar com a casa no vol dir estar entre quatre parets, vol dir estar en família. [U3]*
- ✓ *Lo que no es sencillo es que te arranquen de tus raices y te transplante. [U22]*

5.2.6. Gestió

En aquesta categoria es recullen tots els comentaris que parlen del model de gestió que es pensa per aquest nou paradigma incloent els recursos econòmics, humans, les característiques del model de gestió que ha de ser sostenible i contemplar la participació dels usuaris.

Gràfic 6. Grups de codis relacionats amb la gestió

Finançament

Els informants opinen que les opcions de finançament són diverses i contraposen el model públic i privat. Els comentaris majoritàriament parlen del model actual, però també es recullen algunes propostes més vinculades al futur. Es considera que les noves generacions hauran d'assumir el cost d'aquests habitatges i és per això que es proposen models cooperatius i la planificació a llarg termini per poder assumir-los.

- ✓ *Bueno qui hi ha dos models o públic o privat [U23]*
- ✓ *Jo, perdona, quería matizar un poquito, en el sentido de que tot partiría, para mí, desde que hayan unas pensiones y una jubilación dignas que permitan que las personas puedan decidir que es lo que quieren hacer. [U30]*
- ✓ *La qüestió és si l'Estat s'ha de fer responsable sempre de tots els aspectes o cadascú s'ha de preocupar per al dia que li arribi poder fer front a allò que sigui necessari [U23]*
- ✓ *Però encara que ho pensi que ha de ser l'estat, segurament no podrà ser. Llavors segur que hem de pensar una i l'altra o altra manera que no sigui només. Pensant que l'Estat [U26]*
- ✓ *Mis hijos que tienen 30 y 40 saben clarísimo que ellos lo van a tener que pagar (...) Tienen muy claro que o se preocupan ellos o no van a tener ninguno o un porcentaje pequeño porque la pagoda de la pirámide ya está del revés. [U21]*
- ✓ *Clar, llavors seria un tema de començar a pensar en el tema de cooperar i que tots aportéssim una part de tot això que hem estat imaginant, no? [U18]*

Model lucratiu

Com a complement del codi anterior, els informant són molt crítics amb el model actual pel que fa a les empreses privades que en l'actualitat ofereixen habitatges i residències per a les persones grans.

- ✓ *En general, totes aquestes cadenes grans. Depen de lo que paguis . Un Model de residències en mans privades, (...) jo veig coses que son al·lucinants. escatimant menjar, escatimant personal, amb personal que no es qualificat. Em sembla molt bé donar negoci, però amb les condicions de qualitat. [U20]*
- ✓ *Jo he estat a la residència, clar depèn de lo que pagues, tens la residència... I això es lo que no està be[U19]*
- ✓ *L'empresa privada, te que cedir a la pública terrenys, per fer coses... Que mes aviat jo estic veient el contrari. [U9]*
- ✓ *Pero el fin digamos de la residencia no era eso, era un fin lucrativo de reducir al máximo el personal (...) Es mercado y es la ganancia.[U7]*

Recursos humans

Els informants exposen la situació actual de manca de recursos i l'impacte que això té en la qualitat que s'ofereix. Fan propostes al voltant del reconeixement que han de rebre els professionals que ofereixen serveis i assistència a les persones grans.

- ✓ *Però sobretot el nombre de persones que cuiden les persones residents. Quantes persones hi ha per tants residents? Per què canvien tan sovint el personal? No estan agust? marxen? tornen? [U22]*
- ✓ *Necessitem més personal del que hi ha ara. I perquè hi hagi més personal i més gent que vulgui fer aquesta feina, aquest personal ha d'estar dignificat. O sigui, les persones que fan aquesta feina, ha de ser una feina dignificada, de primera. Ha de ser una feina de primera. Ha de ser una feina que ha de pujar de nivell, perquè molta gent la vulgui fer i això és molt important. [U17]*

Participació en la gestió

Els informants consideren molt important la participació dels usuaris dels habitatges, tant pel que fa a la gestió del dia a dia, com en activitats més organitzatives i de lideratge.

- ✓ *Això és fantàstic, però inclús hi pot haver una zona més d'hort, que la gent que vulgui col·laborar i treballar-hi una estona... És una possibilitat que ja no s'ha d'organitzar sinó que es fa sola diguem [U27]*
- ✓ *No estaria malament que hi hagués una persona que fos una mica la veu cantant d'un grup petit de persones[U17]*
- ✓ *I qui en sap més, potser de números que ajudi a ajustar pressupostos, o de cuina que ajudi a pensar com... [U2]*
- ✓ *Però hi podria haver-hi una gestió d'escoltar, i ara, per què no fem això? I perquè ara no ho fem...? Per què no fem un dia al mes un concurs de no sé quants? I perquè no podem participar en els menús? I perquè...? Jo que sé, en el dia a dia de la vida.[U1]*

Aprofitament del talent sènior

Complementant el codi anterior es proposa l'aprofitament de les habilitats de les persones grans que comparteixen l'habitatge com a mesura de gestió eficient, però també reconeixent l'impacte terapèutic que té en les persones grans. També es fa alguna proposta de mentoratge intergeneracional.

- ✓ *Vull dir que això també dependrà del que cada un pugui aportar, però penso que sí que és important que si hi ha alguna cosa, doncs que tens una certa habilitat o que t'agrada o així doncs que la puguis fer.[U31]*
- ✓ *Llavors aquest sentir te útil als altres i aportar de la teva experiència de vida allò que és positiu i que veus que tu pots transmetre als altres i l'altre et podrà transmetre a tu alguns aspectes que tu nohas desenvolupat . [U23]*
- ✓ *Són persones que tenen moltíssima més experiència que nosaltres i mereixen que les tractis com a persones racionals i adultes [U17]*
- ✓ *Hi ha una paraula que m'agrada molt dels americans , la mentoria jo penso que s'han de buscar espais, això són els col·legis professionals, que han de fer invitacions perquè tu puguis acompanyar, la de gent que hem fet coses d'emprenedoria [U20]*

6.- CONCLUSIONS

Fonamentat en les experiències viscudes per part dels nostres informants, existeix una clara visió crítica respecte a l'actual model de vivenda destinat a les persones grans. Es considera molt insuficient i inadequat el model de residència i es reclama la necessitat d'una atenció centrada en la persona i un canvi de paradigma respecte a aquest model. Tots aquests canvis tenen a veure amb els nous models de família i el canvi generacional provocat pels nous rols socials dels homes i les dones, la irrupció de les noves tecnologies i la diversitat cultural que impregna la societat actual. Relacionat amb aquests canvis és necessari fer una previsió del futur sense esperar a arribar a la vellesa per poder decidir de forma autònoma on, com i amb qui es vol viure l'etapa final de la vida.

En aquest nou model d'habitatge s'ha de disposar d'espais privats i íntims que han de ser individuals i disposar de mobiliari i utilitatge domèstic que permeti a les persones grans sentir-se com a casa. Complementant aquestes zones de privadesa, cal que existeixin zones de serveis comunitaris (domèstics i sociosanitaris) i zones d'esbarjo i oci que, tot i estar en el mateix edifici, puguin ser a l'aire lliure. La participació en aquests espais comuns ha de ser voluntària i segons interessos de les persones residents i han de permetre trobades i participació de les famílies, així com les relacions intergeneracionals.

Els dispositius i mobiliari que han de configurar aquests espais (privats i compartits) han de permetre tenir mobles i utilitatge del propi domicili anterior així com poder participar en la personalització d'aquests per fer-los més amigables. Aquest mobiliari també es considera que ha de ser adaptat i utilitzar la tecnologia per facilitar la mobilitat, potenciar l'autonomia, evitar riscos i ser adaptable, en el sentit de poder modificar els espais segons necessitats.

Pel que fa a la ubicació d'aquests habitatges, que es podria tractar d'una comunitat de vivendes, aquesta pot ser urbana o rural però ha de ser propera al barri o ciutat original de la persona gran que s'hi trasllada. Aquest proximitat facilita la permeabilitat amb l'entorn que es considera indispensable en ambdós sentits, amb una oferta de serveis compartida tan com a serveis que s'ofereixen en l'habitatge i que estan oberts i complementen els del barri com que els usuaris d'aquests habitatges puguin accedir als serveis de l'entorn (barri, poble o ciutat) on estan ubicats. També es considera la rehabilitació i adaptació d'edificis existents a aquest nou ús.

El model de gestió que es pensa per aquest nou paradigma ha de ser sostenible i contemplar la participació dels usuaris i aprofitar el talent sènior, tant pel que fa a la

gestió quotidiana, com en activitats organitzatives i de lideratge. Aquesta sostenibilitat ens allunya del model lucratiu actual en el que es considera un finançament publico-privat amb recursos material i humans suficients per garantir uns serveis de qualitat.

Finalment complementant tots aquests aspectes exposats més relacionats amb l'edifici, el mobiliari, l'entorn i la gestió, aquest nou model d'habitatge que es proposa ha de promoure el benestar de les persones grans que hi viuen perquè s'hi puguin sentir com a casa, acompanyats, útils i autònoms, cuidats i en definitiva feliços.

7.- BIBLIOGRAFIA

1. INE. Notas de prensa. Proyecciones de Población 2016–2066. 2016 [Internet]. [citado 9 de diciembre de 2022]. Disponible en: <https://www.ine.es/prensa/np994.pdf>
2. INE. Notas de prensa. Proyecciones de Población 2018 [Internet]. [citado 9 de diciembre de 2022]. Disponible en: https://www.ine.es/prensa/pp_2018_2068.pdf
3. IMSERSO. Informe 2016: Las personas mayores en España. Datos estadísticos estatales y por comunidades autónomas. 2017;540.
4. INE, IMSERSO. Servicios sociales para personas mayores en España 2018. [Internet]. [citado 9 de diciembre de 2022]. Disponible en: https://www.imserso.es/InterPresent2/groups/imserso/documents/binario/datos_ssppmmesp2018.pdf
5. IMSERSO. Servicios Sociales dirigidos a las personas mayores en España. AÑO 2018. Madrid; 2019 feb.
6. Asociación Estatal de directores y gerentes en servicios sociales. Situación y evolución de los servicios residenciales para personas mayores en España y en cada una de las Comunidades Autónomas (2010 / 2018). 2019.
7. Tarazona-Santabalbina FJ, Martínez-Velilla N, Vidán MT, García-Navarro JA. COVID-19, adulto mayor y edadismo: errores que nunca han de volver a ocurrir [COVID-19, older adults and ageism: Mistakes that should never happen again]. *Rev Esp Geriatr Gerontol*. 2020 Jul-Aug;55(4):191-192. Spanish. doi: 10.1016/j.regg.2020.04.001. Epub 2020 Apr 29. PMID: 32386947; PMCID: PMC7188650.
8. Tomas-Carus P, Biehl-Printes C, Raimundo A, Laranjo L, Pereira C, Terra N, et al. A cross-sectional study on physical and sedentary activity and health-related quality of life in institutionalized vs. non-institutionalized elderly. *PAJAR - Pan Am J Aging Res*. 23 de junio de 2015;2(1):15-22.
9. Trybusińska D, Saracen A. Loneliness in the Context of Quality of Life of Nursing Home Residents. *Open Med*. 24 de abril de 2019;14:354-61.
10. Musich S, Wang SS, Hawkins K, Yeh CS. The Impact of Loneliness on Quality of Life and Patient Satisfaction Among Older, Sicker Adults. *Gerontol Geriatr Med*. 6 de mayo de 2015;1.
11. Miralles Rojano Á, Rey Reñones C. Evolución del modelo de atención residencial, una propuesta de centro de mayores. *Gerokomos*. diciembre de 2015;26(4):132-6.
12. Mead N, Bower P. Patient-centredness: a conceptual framework and review of the empirical literature. *Soc Sci Med* 1982. octubre de 2000;51(7):1087-110.
13. Yoon JY. Relationships among person-centered care, nursing home adjustment, and life satisfaction: a cross-sectional survey study. *Int Psychogeriatr*. 2018;30(10):1519-30.
14. Poey JL, Hermer L, Cornelison L, Kaup ML, Drake P, Stone RI, et al. Does Person-Centered Care Improve Residents' Satisfaction With Nursing Home Quality? *J Am Med Dir Assoc*. 1 de noviembre de 2017;18(11):974-9.
15. Marcial LH, Richardson JE, Lasater B, Middleton B, Osheroff JA, Kawamoto K, et al. The Imperative for Patient-Centered Clinical Decision Support. *EGEMS Wash DC*. 30 de mayo de 2018;6(1):12.
16. Rajamohan S, Porock D, Chang Y-P. Understanding the Relationship Between Staff and Job Satisfaction, Stress, Turnover, and Staff Outcomes in the Person-Centered

- Care Nursing Home Arena. *J Nurs Scholarsh Off Publ Sigma Theta Tau Int Honor Soc Nurs*. septiembre de 2019;51(5):560-8.
17. Rosemond CA, Hanson LC, Ennett ST, Schenck AP, Weiner BJ. Implementing person-centered care in nursing homes. *Health Care Manage Rev*. septiembre de 2012;37(3):257-66.
 18. Langberg EM, Dyhr L, Davidsen AS. Development of the concept of patient-centredness - A systematic review. *Patient Educ Couns*. 2019;102(7):1228-36.
 19. Trybusińska D, Saracen A. Loneliness in the Context of Quality of Life of Nursing Home Residents. *Open Med*. 24 de abril de 2019; 14:354-61.
 20. Schenk L, Meyer R, Behr A, Kuhlmeier A, Holzhausen M. Quality of life in nursing homes: results of a qualitative resident survey. *Qual Life Res Int J Qual Life Asp Treat Care Rehabil*. diciembre de 2013;22(10):2929-38.
 21. Drageset J, Eide GE, Dysvik E, Furnes B, Hauge S. Loneliness, loss, and social support among cognitively intact older people with cancer, living in nursing homes – a mixed-methods study. *Clin Interv Aging*. 25 de septiembre de 2015;10:1529-36.
 22. Rijnaard MD, van Hoof J, Janssen BM, Verbeek H, Pocornie W, Eijkelenboom A, et al. The Factors Influencing the Sense of Home in Nursing Homes: A Systematic Review from the Perspective of Residents. *J Aging Res [Internet]*. 2016 [citado 9 de diciembre de 2022];2016. Disponible en: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4893593/>
 23. Montero M. Innovaciones en residencias para personas en situación de dependencia: el caso alemán a Rodríguez Rodríguez P. *Innovaciones en Residencias para personas en situación de dependencia. Diseño arquitectónico y modelo de atención. Fundación Caser para la dependencia*. 2012 (73-82).
 24. MICHELL-AULI, PETER; KDA-Quartiershäuser: Die 5. Generation der Alten- und Pflegeheime. *Pro-Alter*. 2011; 11-19.
 25. Rusinovic K, Bochove M van, Sande J van de. Senior Co-Housing in the Netherlands: Benefits and Drawbacks for Its Residents. *Int J Environ Res Public Health*. 08 de 2019;16(19).
 26. Glass AP. Resident-Managed Elder Intentional Neighborhoods: Do They Promote Social Resources for Older Adults? *J Gerontol Soc Work*. noviembre de 2016;59(7-8):554-71.
 27. Lubik A, Kosatsky T. Public health should promote co-operative housing and cohousing. *Can J Public Health Rev Can Sante Publique*. 2019;110(2):121-6.
 28. IMSERSO. Informe 2016: Las personas mayores en España. Datos estadísticos estatales y por comunidades autónomas. 2017;540.
 29. Rijnaard MD, van Hoof J, Janssen BM, Verbeek H, Pocornie W, Eijkelenboom A, et al. The Factors Influencing the Sense of Home in Nursing Homes: A Systematic Review from the Perspective of Residents. *J Aging Res [Internet]*. 2016 [citado 20 de julio de 2020];2016. Disponible en: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4893593/>
 30. Orrell A, McKee K, Torrington J, Barnes S, Darton R, Netten A, et al. The relationship between building design and residents' quality of life in extra care housing schemes. *Health Place*. mayo de 2013;21:52-64.
 31. Nord C. Resident-centred care and architecture of two different types of caring residences: a comparative study. *Int J Qual Stud Health Well-Being [Internet]*. 5 de

- junio de 2018 [citado 17 de julio de 2020];13(1). Disponible en: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5990940/>
32. Inzitari M, Risco E, Cesari M, Buurman BM, Kuluski K, Davey V, et al. Nursing Homes and Long Term Care After COVID-19: A New ERA? *J Nutr Health Aging*. 11 de julio de 2020;s12603-020-1447-8.
 33. Societat Catalana de Geriatria i Gerontologia (SCGiG), Federació d'Associacions de Gent Gran de Catalunya (FATEC), Fundació iSocial. PER A UN DEBAT OBERT (i urgent) SOBRE EL NOU MODEL DE L'ATENCIÓ DE LLARGA DURADA I RESIDENCIAL A CATALUNYA [Internet]. [citado 19 octubre 2020]. Disponible a: http://scgig.cat/docs/debat_nou_model_atencio_llarga_durada.pdf
 34. Richard L, Chiochio F, Essiembre H, Tremblay M-C, Lamy G, Champagne F, et al. Communities of Practice as a Professional and Organizational Development Strategy in Local Public Health Organizations in Quebec, Canada: An Evaluation Model. *Healthc Policy*. febrero de 2014;9(3):26-39.
 35. Pyrko I, Dörfler V, Eden C. Thinking together: What makes Communities of Practice work? *Hum Relat Stud Integr Soc Sci*. abril de 2017;70(4):389-409.
 36. Cazaux D. Transferencia a la sociedad del conocimiento universitario. *Redes*. 2013; 7:188-200. Disponible en: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4497929>
 37. Living Knowledge. The International Science Shop Network [Internet]. European Union: EU Science and Society; 2005:.[]. Disponible a: <http://www.livingknowledge.org/>
 38. Berenguera A, Fernández de Sanmamed MJ, Pons M, Pujol E, Rodríguez D, Saura S. Escuchar, observar y comprender. Recuperando la narrativa en las Ciencias de la Salud. Aportaciones de la investigación cualitativa. Barcelona: Institut Universitari d'Investigació en Atenció Primària Jordi Gol (IDIAP J. Gol),2014.
 39. Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. *Qual Res Psychol*. 2006;3(2):77-101.
 40. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. *Int J Qual Health Care* 2007;19(6):349e57. <https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042>

Annex 1

CATEGORIES	CODIS	Preguntes generals	Preguntes secundàries
EXPERIÈNCIA SOBRE EL MODEL ACTUAL	Recurs actual o model actual	1. Què en penseu en general del model actual de vivenda per a la gent gran? /Creus que el model actual ofereix el que la gent gran necessita actualment?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quins aspectes positius consideres que tenen els models d'habitatges per a persones grans ✓ Quins aspectes són millorables? ✓ Què creus que s'hauria de fer per potenciar els aspectes positius i millorar els que no ho son?
IMAGINEM ELS RECURSOS/HABITATGES FUTURS EN GENERAL	Espais comuns	2. Com pensa/com s'imagina els futurs espais per viure les persones grans?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quins espais penseu que haurien de tenir? (espais privats, compartits, de socialització), l'espai exterior, espai de cura, de descans/relax, biblioteca, gimnàs, sala d'activitats, cafeteria,...etc) ✓ Quins espais t'imagines que ha d'haver per generar coneixences i relacions amb les persones que conviuen en un mateix habitatge o espai de residència. ✓ Quins diferents tipus d'usos penses que ha d'oferir aquest espai (interior i exterior)? centre de dia, centre de nit, residència, centre cívic, co-habitatge, apartament assistit... ✓ Com ha de ser el seu mobiliari? Penseu en alguna cosa en concret? Com creus que hauria d'estar distribuït l'espai amb quin tipus de mobiliari.

			✓ Què és el que no t'agrada que es realitzi de forma simultània en un espai de convivència o zona comú.
	Espais exteriors	3. Quina és la importància que doneu als espais exteriors?	✓ Per a què creieu que s'haurien de fer servir els espais exteriors? I què imagineu que s'hi podria fer o hauria de tenir? (activitat física, parc infantil, jardineria, hort...)
	Espais privats	4. Com us imagineu els espais privats? 5. Quins criteris proposaries per compartir espai privat?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quins espais consideres com a espais privats? ✓ Com t'imagines les habitacions, mobiliari creus que hi ha d'haver? ✓ Si t'imagines anant a viure a un altre entorn residencial amb més persones, que és el que creus que desitjaries mantenir del que tenies a casa teva. ✓ Quines activitats creus que s'han de realitzar en espais privats.
	Espais per al tenir cura: ABVD, atenció, i serveis sanitaris	6. Creieu que hi ha d'haver uns espais específics per a la cura, atenció o serveis sanitaris? Com us imagineu que han de ser aquests espais (públic/privat)?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Han d'estar integrats a la vivenda o poden estar a prop? ✓ Espais: higiene, alimentació, lavabos, perruqueria i estètica, infermeria, podologia, i els que se'ns acudeixin ...)
	Família i nous espais	7. Com es relacionen les famílies amb les persones grans en aquests nous espais per viure que ens imaginem?	✓ menjadors per les famílies, espais per celebracions i reunions familiars...

<p>IMAGINEM L'AMBIENT ELS RECURSOS/HABITATGES FUTURS EN GENERAL</p>	<p>Ambient en general</p>	<p>8. Quines característiques ha de tenir a nivell d'ambient aquest espai per fer-nos sentir bé (a nivell de materials, colors, mobiliari, natura...) SI NO HA SORTIT ABANS REFORÇAR LA PERCEPCIÓ I L'AMBIENT QUE CREEN AQUEST MOBLES, COLORS, SONS...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Com t'imagines les habitacions (la resta d'espais igual), quin mobiliari mínim creus que hi ha d'haver. ✓ En els espais de convivència, quina és la peça de mobiliari que consideres més important. ✓ Què és el que més t'impacta quan vas a un nou entorn residencial que t'agradaria que hi hagués allà on anessis a viure. ✓ Quins colors son els que t'imagines, quin tipus de disseny de l'espai, incorporació de plantes a l'interior, materials d'acabats....
<p>IMAGINEM LA UBICACIÓ I CONVIVÈNCIA ALS RECURSOS/HABITATGES FUTURS EN GENERAL</p>	<p>Ubicació</p>	<p>9. On quedaria ubicat aquest espai geogràficament (centre ciutat, apartat, serveis, relacions amb el barri...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ T'imagines aquest entorn en desenvolupament vertical o horitzontal si es pogués triar i perquè. (edifici amb plantes o casetes unifamiliars..) ✓ Quina diferències d'edificis t'imagines en una zona rural/urbana? ✓ En ciutats grans, quins edificis de titularitat pública/privada t'imagines que es podrien reconvertir ? (2a vida d'edificis emblemàtics existents)
	<p>Relació amb l'entorn</p>	<p>10. Quina relació consideres que seria interessant que hi hagués entre aquests entorn i les botigues del barri? Creus que hi hauria d'haver botigues en el mateix edifici?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quins serveis pel barri o entorn proper creus que seria interessant que incorporés aquest espai residencial ✓ Es rellevant i ajuda que en un mateix edifici convisquin persones de diferents

			generacions? (perruqueria del barri, restaurant, gimnàs...)
	Serveis	11. Quines activitats/serveis, més enllà de les que avui en dia es fan en els entorns de persones grans, creu que s'han de considerar i han de permetre aquests espais del futur	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Quines activitats creieu que han de permetre fer aquests espais? (oci, suport professional, gestió, terapèutiques...). ✓ Quins diferents tipus d'usos penses que ha d'oferir aquests espais (interior i exterior)? (ex.: centre de dia, centre de nit, residència, centre cívic, co-habitatge, apartament assistit...)
	Convivència	12. Amb qui voldria viure? Quines barreres de convivència consideres rellevants: gènere, familiars, amics, compartir habitació, familiar, nivell de dependència, cultura....	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Puc convidar a pernoctar a algú en el meu espai privat? ✓ Espais per relacions íntimes ✓ Plantejar cohousing si no surt
PARTICIPACIÓ EN EL MODEL FUTUR DE RECURSOS/HABITATGES	Participació en la gestió diària	13. Pensa que podria participar en la gestió del dia a dia del futur model? En quines activitats podria participar?	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Com pensa que podria participar? ✓ Quin grau d'implicació podria ara mateix? ✓ Quin grau de participació en aquest espai que t'imagines voldries tenir (decidir menús, activitats, serveis...)?
SENTIMENTS	Sentiments	14. Com es voldria sentir en aquests espais presents i futurs? (tothom)	A què donaria prioritat per sentir-se bé?
GESTIÓ	Model de finançament	15. Quin tipus de finançament penses que ha de tenir aquest servei: públic, privat, concertat, autofinançat, assegurances, entitats bancàries, fills, hipoteques inverses ...	

